

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

Subsect. 1. Dicta amplius confirmantur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95892](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95892)

cognitione; non enim cognoscetur hæc relatio, ut hæc numero; nisi ut referens ad hunc numero terminum, ut aperte Aristoteles declaravit in prædicamentis, cap. de ad aliquid.

8 Dices, illam primam relationem terminari de novo ad secundum filium, non tamen poni novam relationem. Sed contra: ergo illa terminatio de novo distinguitur realiter à relatione; patet consequentia, posita relatione, & non posito secundo termino, non ponitur illa nova terminatio: ergo separatur relatio quando erat solus primus filius ab hac terminatione de novo; siquidem dabatur tunc, & non dabatur hæc terminatio; ergo distinguitur hæc terminatio à parte rei à relatione, quia quiddam separatur ab alio, distinguitur ab illo; ideo enim relatio distinguitur à suo fundamento, quia posito fundamento, & non posito termino, non ponitur relatio. Hæc terminatio non est quid absolutum, cum sit putat tendentia ad terminum: ergo est relatio distincta à prima; ergo posito novo termino datur nova relatio, quod amplius patebit ex alijs impugnationibus, contra adversarios, quas postea ponemus ad oppugnandam novam extensionem antiquæ relationis, &c. Præterea, quia si vna relatio sine nova additione potest de novo terminari ad secundum filium, etiam possent dicere qui asserunt relationem non distingui à suo fundamento, eandem entitatem fundamenti sine vlla additione posse terminari de novo ad primum filium; quod est contra omnes adversarios; unde hæc solutio enervant, ac debilitant vires rationum, quibus vsi sunt supra Thomistæ ad probandum, relationem distingui à fundamento absoluto. Dices, poni terminationem quantum ad intrinsecum, non vero quantum ad extrinsecum, dum solus erat primus filius: ergo deferis tuum principium, quia eodem modo respondent qui dicunt, relationem non distingui à suo fundamento.

9 Dices, illam novam terminationem non esse novam relationem; sed potius esse quasi novum gradum, seu partem eiusdem relationis; sed hoc est falsum, neque recte æquiparatur nova illa terminatio gradui intensiōis; nam inter illos datur subordinatio per se, & in eis est propria compositio, & vno per propriam latitudinem, vel propria indivisibilia, illæ autem duæ relationes non habent subordinationem per se, neque enim vna per se supponit alteram vel ab illa pender, neque habet vnaquæque earum latitudinem aliquam in se; sed est merè indivisibilis in ordine ad suum terminum; unde neque proprie componunt aliquam latitudinem quasi continuam, quia hæc non componitur ex indivisibilibus. Deinde nullam aliud genus unionis inter illas duas entitates excogitari potest, ob quam dicantur esse duæ partes vnius relationis; quia neque inter se comparantur, ut potentia, & actus, neque habent inter se aliam habitudinem, præter eam, quæ est esse in eodem subiecto. Et hoc à fortiori confirmari potest ex his, quæ supra diximus de simili habituum unitate, vel compositione physica; imò illa unitas, vel compositio artificiosa, quæ in habitibus consideratur, vix potest habere locum in relationibus, & ideo de illa nihil tractatur.

SVBSECTIO I.

Dicta amplius confirmantur.

UT amplius elucescat supra dictum argumentum, probō idem intèctum argumento primo, quo probavi relationem distingui ex natura rei à suo fundamento, quod sic formatur: Nulla creatura transit de termino intrinseco negativo contradictorio, &c. sine additione formæ realiter distinctæ à subiecto, quod transit; sed homo, qui est Pater primi filij nondum genito secundo filio, est in termino negativo intrinseco contradictorio Patris respectu secundi filij, & per secundam generationem realiter filij transit ad terminum positivum Patris respectu illius: ergo in illo transitu fit mutatio in subiecto quod transit per additionem realiter illius formæ, ad quam fit transitus: sed formæ, ad quam fit transitus est paternitas respectu secundi filij: ergo fit additio realiter paternitatis respectu secundi filij: ergo illa paternitas distinguitur à prima, &c. maior loco citato est clarissime probata; minor sic probatur, quia adhuc stante prima paternitate, nondum genito secundo filio, est verum dicere, non est pater secundi filij, nec mater illius, quod docet fides catholica, dum definit, Beatam Virginem non esse matrem alterius secundi filij distincti à Christo Domino, ac proinde fide sanctum est Christum esse unicum filium naturalem Beatæ Virginis, quæ licet habeat potentiam ad habendum secundum filium, ex eo quod actu non genuit illum non erat mater illius, & sic est in termino negativo matris secundi filij. Item Pater æternus est in termino contradictorio negativo Patris secundi filij, quia non genuit secundum ex eo quod non potest generare illum; nam non est pater pater æternus, nec Beata Virgo, ut diximus, non est mater secundi filij; sed non est pater est habere negationem patris, & habere negationem est esse in termino negativo patris respectu secundi filij, sicut quia ær non est lucidus, colligitur non habere lucem, ac per consequens est verum dicere ær est in termino contradictorio negativo lucis, ac lucidi: ergo Pater primi filij nondum genito secundo filio, &c.

Dices non esse necessariam aliam paternitatem, præter primam ad secundum filium.

Contra, quia prima non sufficit, ut pater nondum genito secundo filio desinat esse in termino contradictorio negativo patris respectu secundi filij. Item non sufficit prima relatio quominus genito secundo filio, pater primi filij non transeat ab illo termino negativo ad terminum positivum patris respectu secundi filij; ergo non sufficit quominus detur realis additio illius formæ, per quam est pater secundi filij, quæ est paternitas, & sic non sufficit ut per solam illam, pater primi sit secundi, sed necessaria est distincta paternitas nova à prima.

Exemplo clarissimo evidenter illustratur nam ideo quantitas æris non sufficit ut esset ær lucidus, sed necessaria erat alia distincta realiter forma lucis, ut ær reddatur lucidus, quia adhuc stante quantitate in ære, & media nocte est in termino negativo lucis ac lucidi, & cum adveniente sole videmus transire ærem de termino negativo contradictorio non lucidi ad lucidum intrinsece necessario

necessario colligimus in tali transitu fieri additionem in aere, adhuc quanti lucis realiter distincta à quanto aere, sed adhuc stante prima relatione patris, homo qui est subiectum illius est sub termino negativo intrinseco Patris secundi filij, & adveniente secundo filio transit realiter intrinsece ad esse patris secundi filij, ad quod non transibat sine secundo filio: ergo evidenter debet colligi per adventum secundi filij fieri additionem à parte rei formæ illius, per quam est pater secundi filij, quæ forma paternitatis sit à parte rei distincta à patre, & paternitate prima, quod adeo evidens est, ut sine clarissima amentia non possit negari hæc veritas.

Dices, non esse necessariam novam relationem ad hoc ut pater primi filij sit pater secundi filij: sed sufficere dari novam extensionem in præexistente relatione, per quam referatur, & respiciatur secundum filium.

Contra, quia illa nova extensio, quæ antea non erat, & nunc est, est ens reale, alias esset nihil; unde pater primi filij, non esset pater secundi filij ratione illius paternitatis, quia ex nihilo nihil fit, & quod est nihil, nihil potest facere; unde quod est nihil de novo, non potest esse de novo aliquid, scilicet pater, sed illa extensio quæ est ens reale, non est ens per se, id est substantia, cum accidentaliter adveniat substantiæ Petri, ut supra probatum manet: ergo est accidentalis entitas extensio illa: sed non est accidens absolutum: ergo est respectivum: ergo formaliter est relatio de novo, & non relatio transcendentalis, cum non sit de essentia illius subiecti, cuius relatio est; igitur erit relatio prædicamentalis de novo, unde multiplicato termino, multiplicantur relationes.

Probatur nunc quod non sit accidens absolutum, sed respectivum; illud est accidens respectivum, seu relatio, & non absolutum, cuius totum suum esse est ad aliud: sed illa nova extensio est huiusmodi: ergo. Maior est ipsa definitio relationis. Minor sic probatur primo, quia illa extensio est ad secundum filium tota, sicut ipsa paternitas est ad primum: sed paternitas ex eo solum habet totum suum esse ad aliud, quia respicit primum filium: ergo illa extensio, quæ tota respicit, & refertur ad secundum filium, habebit totum suum esse ad aliud, præcipue quia illa extensio habet totum suum esse ad secundum filium: sed secundus filius est aliud à patre, & aliud à paternitate, & ab ipsa extensione: ergo illa extensio, quæ habet totum suum esse ad secundum filium habet totum suum esse ad aliud. Secundo, quia illud habet totum suum esse ad aliud, quod habet ita suum esse dependenter à termino, qui est illud aliud, ut nec esse nec intelligi possit sine illo, ad quod habet esse, & hoc adeo fit, ut ad positionem illius ponatur necessario, & ad destructionem illius destruat, ita ut nulla potentia possit dari sine illo, nec possit concipi vilo modo sine tali termino. Hæc enim dependentia quoad esse, & quoad cognitionem est ratio adæquata, quare similitudo habeat totum suum esse ad aliud, & sit relatio formaliter, & etiam prima paternitas, nam cum tota ratio dependentiæ solum contineatur in hoc, potest constituere essentialiter ens illud cuius totum suum esse est ad aliud, quod proprie est relatio, imo nulla potest alia reddi ratio, quare paternitas sit relatio, præter hanc dependentiam à termino: sed illa extensio de novo ita depen-

denter est à termino de novo, ut non possit dari talis nova extensio, nec intelligi sine novo termino, & ad positionem illius ponitur necessario, quod adeo verum est ut adhuc Divinitus non possit impediri, nec conservari sine termino: ergo illa extensio est relatio formaliter de novo: ratio à priori huius est.

Quia illa est relatio quæ petit ad suum esse fundamentum, rationem fundandi, & terminum; sed illa extensio petit fundamentum, rationem novam fundandi, & distinctam à patre rei quæ est nova, & distincta realiter generatio petit novum, & realiter distinctum terminum: ergo est nova, & distincta paternitas: unde solum erit elusio vocabulorum vocare extensionem, & non novam relationem, cum sit modus, & habet omnia requisita dicta quæ essentialiter requiruntur ad relationem.

Dices non esse novam relationem, quia est idem fundamentum reale.

Contra evidenter, & supponamus anno præterito, Petrum fuisse Patrem, mortuumque fuisse filium, tunc autem defuit esse prima relatio; lapsus autem tempore, generet filium alium, resultabit sine dubio distincta numero relatio, quia idem numero ens non potest naturaliter reproduci, & licet hæc duæ numero relationes non habeant distincta fundamenta numero, quia fundamentum, vel est substantia generantis, & hæc est eadem nunc, ac anno præterito, vel est potentia generativa, & hæc est eadem numero etiam, potentia enim dilapsu temporis non mutantur, & variantur alternativa successione, nihilominus solum propter distinctam generationem, & genitum, datur distincta relatio numero: ergo si adhuc permanente primo filio datur nova, & distincta generatio, & distinctum genitum, licet sit idem fundamentum remotum, dabitur distincta numero relatio paternitatis.

Confirmatur, quia illa extensio debet poni in aliquo prædicamento per se: sed illa non est in prædicamento substantiæ, nec in prædicamento quantitatis, cum non sit quantitas, & cum illa extensio fingatur in relatione, quæ extenditur, quantitas enim non potest subiectari in relatione, ut de se patet, cum relatio sit modus, & quantitas sit res, nec potest dici illam extensionem esse modum quantitatis, & sic posse vnum modum in alio subiectari, non enim hoc potest dici, quia modus vnius rei, non potest separari ab illa, & esse in alia, alias esset modus, & non esset à parte rei, ut alibi demonstro, solum enim quantitas in materia prima, & extensio quantitativa in quantitate subiectatur. Præterea illa extensio non est qualitas propter eandem rationem, & qualitas est accidens non dependens à termino, sicut dependet illa extensio, & sic est accidens omnino absolutum, etiam quia ad qualitatem datur per se motus qui non datur ad illam extensionem, item nec actio, nec ubi, nec habere: ergo in nullo prædicamento præter relationem, cum omnia prædicata essentialia huius prædicamenti conveniant huic relationis extensioni: ergo est relatio formaliter.

Dices esse relationem partialem.

Contra: ergo nec prima relatio erit relatio completa, cum prima sit compars eius, præcipue quia hæc secunda per vos est pars, sed non est pars primæ, ita ut prima sit totum, cum illa detur ante hanc secundam, & totum non possit dari sine actua

actualibus partibus: ergo illa prima Paternitas etiam est incompleta relatio: sed nihilominus datur absolute relatio, & ideo absolute ponitur in prædicamento: ergo etiam hæc secunda absolute, & simpliciter dicitur relatio, & non extensio relationis.

Item, duæ illæ relationes nullam habent rationem partium, quia minime se habent quasi actus, & potentia, cum nulla aliam supponat, neque una dependeat ab alia, nec vllum ordinem habeant inter se præter eum, qui est esse in eodem subiecto, maxime, quia numquam datur relatio completa, nam quibuscunque datis partialibus relationibus, potest alius terminus de novo advenire ad quem debet sequi necessario relatio, quæ in tua sententia debet componere cum alijs; sed hoc est absurdum, alias prædicamentum relationis erit incompletum per se, quod falsitatis sic convincitur.

Quia ubi sunt causæ completæ, & perfectæ, datur per se completus effectus: sed de novo datur completæ causæ novæ relationis, quia datur terminus completus de novo, vt homo scilicet de novo genitus, qui est ens completum, adhuc in ratione termini, quia in illa ratione non ordinatur ad componendum cum alio terminum completum. Item, quia mortuo primo filio complete manet Pater in esse Patris cum hoc solo filio; alias semper Pater esset incompletus Pater cum nunquam habeat omnes filios, quos simul potest habere, etiam datur alia causa completa, quæ est ratio fundandi generatio nimirum, quæ in suo esse completa est cum sit productio entis completi, scilicet hominis: ergo concurrunt omnes causæ completæ relationis præcipue cum ipsum fundamentum, homo scilicet generans sit etiam completum: ergo relatio etiam quæ est effectus illorum erit completa relatio.

Dices illam extensionem non esse relationem partialem sed modum generationis, sicut extensio quantitatis est modus quantitatis.

Contra primo, quia modus rei non potest separari à re cuius est modus; sed illa quæ vocatur extensio potest separari à relatione paternitatis, nam mortuo primo filio, Pater non est Pater illius, quia illius qui actus non est, non est Pater actus: sed ubi non est Pater non est paternitas, sicut ubi non datur effectus formalis, non datur forma, si forma est accidentalis modalis, quæ non potest esse separata à subiecto; ergo cum mortuo primo filio non datur Pater illius, non datur paternitas illius prima, & nihilominus datur illa, quæ vocatur extensio ad secundum filium, nam adhuc mortuo primo filio, ille homo est Pater secundi filij; ergo est in illo paternitas respectu secundi filij non existente paternitate ad primum: ergo separantur hæc duæ rationes, quia existit extensio destructa paternitate ad primum filium, separari autem nihil aliud est quam manere vnum destructo alio: ergo illa quæ vocatur extensio non est modus paternitatis, quia modus non separatur à re cuius modus est.

Secundo, quia tam completæ sunt causæ huius secundæ relationis, quæ vocatur extensio sicut causæ primæ paternitatis, item independentes sunt in sua operatione à causa primæ relationis, & ab earum operationibus, nam secunda hæc generatio, & terminus genitus, & homo quatenus generans est hunc secundum ter-

minum omnino sunt independentes, quia hæc secunda generatio, etiam si non antecessisset prima poterat esse, & hic homo genitus poterat generari etiam si non genitus fuisset primus; item, & generans poterat etiam, si non genuisset primum, generare secundum; imo per accidens fuit ad generationem secundi, generatio primi, quia inter primum, & secundum genitum nulla datur subordinatio essentialis; sed quoties aliquis effectus ita est independens ab alio vt sine illo potuisset esse, cuius productioni est per accidens primus, & ita dependet à suis causis, vt tales causæ in productione illius secundi non dependant ab alijs, non potest esse modus primi, quia modus essentialiter dependet à re cuius est, & essentialiter illam præsupponit necessario, vt videre est in vbi hominis, quod nullo modo potest dari ante hominem, quia necessario illum præsupponit, & extensio quantitatis nullo modo potest dari sine illa, vnde causæ etiam ubi, & extensionis dependent in suis operationibus ab homine, & à quantitate, nam non possent produci illa si non daretur homo, & quantitas, qui sunt effectus generationis, & educationis: ergo illa, quæ vocatur extensio non est modus primæ cum potuerit esse sine prima, & cum totaliter dependeat à causis independentibus à primis, nam si per impossibile non antecessisset prima generatio, & primus genitus, data hac, quæ nunc est secunda generatio, & dato secundo genito, daretur hæc numero relatio, dato etiam hoc numero generante huius secundi filij, cum tota individuatio huius numero relationis sumatur ab hoc numero fundamento, ab hac numero generatione, & ab hoc numero genito, quæ omnia numero eadem adhuc non stantibus primis essent eadem, quia si causa est independens à causa alterius, etiam effectus illius causæ erit independens ab effectu illius, v.g. quia homo, vt causa generans est independens ab equo generante etiam homo genitus, & effectus est independens ab equo genito: ergo si generans secundus, & generatio, & genitum, quæ sunt causæ relationis sunt independentes à causis primæ relationis, relatio hæc quæ est effectus harum causarum est independens à relatione effecta ab illis: ergo hæc quæ vocatur extensio non est modus illius, quia modus dependet à re cuius est, & ubi ad hominem, & extensio à quantitate: ergo.

Confirmatur, quia relatio formaliter est terminatio fundamenti ad terminum, fundamentum vero vt se habet ad terminum dicitur formaliter relationem; at in hac nova extensione ad novum terminum est nova terminatio: ergo nova relatio.

Vrgetur cum Smiglesio, quia illa extensio, vel est quantitativa, vel formalis; non primum, quia quantitativa extensio fit per additionem, partis ad partem, necesse igitur esset addi novam relationis partem ad novum terminum, non secundum, quia forma se ipsa extenditur ad diversa subiecta, quatenus eadem numero manens informat diversa subiecta vel diversas subiecti partes, vt patet in anima rationali extendendo se totam ad omnes corporis partes, & si hoc modo relatio dicatur extendi ad plures terminos, non extenditur eadem terminatione: sed diversa, sicut neque forma extendit se ad novam partem eadem numero informatione; sed diversa, quod

quod si fuerit alia numero terminatio, erit proculdubio alia numero relatio; sicut igitur impossibile est extensionem hanc fieri sine nova terminatione, ita est impossibile fieri sine nova relatione.

Præterea hæc relatio ad secundum filium eodem modo producit, & corrumpitur si daretur primus filius, & relatio ad illum; sed si sit corruptus primus filius, & relatio ad illum quando producit secundus, non potest villo modo tunc esse illa eadem relatio numero, quæ erat ad primum; ergo non est eadem quando manet primus filius: Maior probatur, quia pater eodem modo generat secundum filium, & est pater illius si vivat primus, ac si sit mortuus, primus enim nullo modo concutit ad generationem secundi: ergo illa relatio eodem modo producit, & conservatur si daretur primus filius, ac si esset corruptus. Minor probatur; quia quando corrumpitur primus filius, si adhuc non sit genitus secundus perit relatio ad illum, tam quoad intrinsecum, quam quoad extrinsecum, quæ consequenter non potest naturaliter redire idem numero: ergo quando producit secundus filius non potest esse villo modo eadem relatio numero, quæ erat prius ad primum, filium, quod videtur ex Divo Thoma quod lib. 4. art. 4. contra gentes cap. 81. & alibi sæpe, quem sequuntur omnes Thomistæ non solum in entibus absolutis, sed etiam respectivis reputat impossibile, ut naturaliter eadem numero forma corrupta redeat, quod tamen videtur omnino necessario in hac sententia dicendum, quare si eadem omnino, & numero relatio pater refertur ad primum filium, & ad omnes sequentes quando moritur primus filius nondum nato secundo corrumpitur omnino illa relatio patris, & deinde productio secundo eadem numero relatio redibit, quod si dicatur in hoc casu redire eandem numero relationem, quia iam est corrupta, non poterit assignari ratio, quare etiam manente prima relatione, & primo filio non producit nova relatio in productione novi filii, cum eodem omnino modo producat secundus filius, quando est mortuus primus, ac quando vivit, & durat relatio ad illum, quod si recurramus ad multiplicationem entium sine necessitate nihil videtur concludi, quia cum omnis relatio determinata debeat habere terminum determinatum accedente novo termino debet assignari nova relatio.

SVBSECTIO II.

Solutiones Adversariorum refutantur.

¹⁴ Dices non esse necessariam extensionem, sed solum positionem extrinsecam termini, ratione cuius relatio, quæ solum hunc numero terminum respiciebat, respicit iam alium numero de novo, quem antea non respiciebat. Hæc est plausibilior apud Thomistas solutio.

Contra evidenter, quia respicere in relatione non est denominatio extrinseca, sed intrinseca, & identificata ratio illius; unde idem est relatio, ac respicere in relatione: sed per vos ratione extrinseci termini datur nunc respicere ad hunc terminum de novo, quod antea non dabatur: ergo ratione extrinseci termini datur nova relatio, quæ antea non dabatur, clarissimo exemplo con-

R. P. Ideph. de Peñafiel Theol. Schol. Tom. I.

vincitur, quia percipere obiectum est cognitio ipsa si datur nova perceptio nunc, quæ antea non dabatur, debet necessario dari nova cognitio nunc, quæ antea non dabatur, sicut quia animal rationale est homo, impossibile est ut detur novum animal rationale quod antea non dabatur, & quod non detur novus homo, qui est idem cum animali rationali. Maior illa prima est manifesta, quia respicere, referri, respectus, & relatio sunt synonyma; unde in omnium sententia sunt idem, & sic ubi datur respicere, datur referri, & ubi datur referre, datur relatio, & respectus, sed per vos datur respicere de novo ad secundum filium: ergo datur de novo relatio ad illum, alias esset, & non esset idem, & idem à seipso separaretur, cum daretur respicere, & non relatio, quæ sunt idem.

Dices ex vi positionis termini non datur in antiqua paternitate additio aliqua.

Contra, quia quando ponitur novus terminus extrinsecus, vel illa relatio antiqua respicit de novo illum terminum, vel non respicit; si non respicit: ergo nec pater ratione illius est pater secundi filii, quia omnis pater debet respicere suum filium, & ideo Petrus pater non est respectu Angeli, quia non respicit Angelum, & ideo est pater respectu Antonij, quia respicit illum: sed Petrus pater non respicit secundum filium: ergo non est pater secundi filii; & clarius, vel posito novo albo antiquum respicit hoc album, sicut respicit novum album vel non; si non, non est simile illi, nec similitudo antiqua sufficit ad omnia alba, quia omnis sufficientia, quæ requiritur in prima paternitate, & similitudine, est ut referant ad secundum genitum, & respiciant secundum filium, & secundum album, sicut respiciunt primos terminos, alias si non respiciunt, non erunt formaliter relationes illorum, sed erunt in ordine ad illa, non ut relationes; sed quasi absoluta, v. g. si pater non respiceret primum filium, nec album non respiceret primum album non esset pater respectu primi, nec simile; unde non daretur similitudo nec relatio paternitatis in illis, sicut quia Christus non refertur ad Virginem, non datur relatio filiationis in Christo per vos, quia si daretur, referretur; unde hoc quod dicitur, destruit totum titulum questionis, & non est scopum collimare, nec interrogatis satisfacere, nam hic interrogamus vtrum posito termino secundo non sit necessaria alia relatio, ut respiciat illum, & sit pater illius, sed solum sufficiat prima ad respiciendum, ipsi respondent sufficere primam, quomodo nunc dicunt primam non respicere de novo hunc secundum filium, sicut antea non respiciebat: ergo ut bene respondeant, debent respondere respicere de novo hunc secundum terminum, quem antea non respiciebat, referrique de novo ad illum, ad quem antea non referebatur; ergo nunc datur in patre novum respicere, & novum referre, quod antea non dabatur, licet daretur respicere primum filium, & referri ad illum: ergo hoc respicere, & referri non est respicere primum filium, nec est prima paternitas.

Pater evidenter, quia per totum triennium, vel per totum biennium (supponamus abhinc tribus annis, aut decem, genuisse Petrum secundum filium) fuit primum respicere, & primum referri, sic paternitas ad primum filium realiter sine respicere, & referri ad secundum filium: ergo distinguuntur à parte rei: ergo paternitas ad primum fi-

lium